

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáértkapják.

Telefon Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Levél a szerkesztőhöz.

Etéd, 1906. nov. hó.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapjában, a „Székely-Udvarhely“ folyó évi augusztus 2-iki számában közzétett levemben panaszkodtam a székely kiscgazdák sorsáról s ezek állapotát figyelmébe ajánltam az irányadó köröknek. Okom is volt és van erre, mert a jelen terhei mellett gazdatársaim nem vagyonosodnak, sőt adósodnak hova-tovább. Ha visszagondolunk a nagy nevű 48-as évek körüli székely kiscgazdák sorsára és ezt összehasonlitsuk a maival, minden tekintetben azt tapasztaljuk, hogy pusztulnak.

Az említett években a székely kiscgazdák egy községének utcája fizetett annyi adót, mint most azok egyike.

Szabadon dohányt természetek, pálinkát főztek, megtakarítottak az azokra most kiadott pénzeket.

Cselédet (megbízható bajuszost) 40—50 korona s egész ruházat évi bérért kaphattak, aki ép úgy feltette gazdája vagyonát, mint a gazdák maguk.

Szép darvas (?) ökreik a jó erdei és kéthatáru legelőn bőmböltek, hányták első lábaikkal a földet, míg a vetélytárs, egy másik gazda ökre, a távolból szintén bőmbölve megérkezett. Ekkor vitézül összecsaptak, vívtak. Mily büszkén nézték a szemlélők, vajjon melyik veri el a másikat. S midőn ez megtörtént, nemcsak a gazda és cselédje volt büszke rá, hogy az ő ökrük volt a hősvívó, hanem a győztes ökrök is felemelt fővel néztek menekülő ellenfele után, mintha mondotta volna, hát nem tudod kié vagyok!? Aztán ha a farkasok prédára mentek, az ilyen címeres ökrök elülték a szomszéd község határáig.

Buzáját a gazda eladhatta 4 korona áron, pedig nem volt triórnek és triórözött buzának hire sem s mégis a nép egészséges, erősebb és szép piros arcú volt.

Egy csikó, vagy egyéves borju kijárta évi kiadását összes háztartásának, kellő munkásság és takarékoság mellett.

A napszámos, zsellér, gazdájához teljesen megbízható és hűséges volt stb.

Mindezekkel szemben hogyan van ma?

Legtöbb gazda hitelből fedezheti állami, megyei, községi és

egyházi adóját, mert a bő, talán másoktól vagy vagyonosabbaktól ráragadt fényt üzi; nem gondolva a jövőre. Ezeket látják a gyermekei és rájuk is vajmi könnyen ragad s mindez a szép családokat, községeket s végre a székely nemzetet teszi megélhetlenné, bujdosóvá, vándorlóvá az édes magyar hazából. S itt marad ez a föld, mely nagy nemzeti költőnk szerint: „Isten kalapja s hazánk a bokréta rajta“.

A szabad dohánytermesztés és pálinka főzésének megszüntetése részben kedvetleníthetett több székely gazdát, de ezek az állam jövedelmére lettek fordítva, mit más kereset-forrással talán pótolni kellene.

Megbízható cseléd ma már itt nincs, ezt elvette tőlünk a városi szolgálati vágy, hol nem kell kasza, kapa, sarló, fejsze, villa, meg az eke szarvánál az esőtűtést és naphevet szenvedni, aztán reggeli 2—3 óraker munkába állani. A megbízható cselédeket félhülye, béna, vagy rossz gyermek-szolgák, két-háromszoros bérért váltották fel s már ezek is tele vannak fortélyal, mert ha a gazda dorgálólóg lép fel velök szemben, ott hagyják.

Tudják jól, hogy rá van kényszerülve, ha dolgoznak, ha nem, hogy tartsa. S ha talán felelősségre vonja, szerep szerint tudják a metségüket, u. m.: »akar-tam«, »gondoltam«, »nem tudom«, »nem láttam«, »nem tehetek róla«. Aztán, ha biztatja munkára: »egybe«, »mindjárt«, »elégge« s azt hiszem az említett el nem fajultsági időben jelszó volt az: »Borju ökrök, gyermek szolgál, ut mellett való föld, pap leány feleség, csak hátravaló segítség!« Ma már darvas ökrök legelőre bőmbölését, meg vívását a mostani székely új gazdák csak hirtől hallhatják, mint az egykori gyermek csak úgy evett özhust, mert apja hallotta a bőgését. Ma már nincs legelő, nincs kevés költséggel marhatenyésztés, nincs ökrök bőmbölés; rég elbőmböltek a jó legelőkön az utolsót.

A buza ára úgy leesett, hogy azt, a mint multkori levemben is irtam, megveszi a gazda.

Ma már egy borju vagy éves csikó helyett kettő sem fedezi a magas igényű családok évi kiadásait. Noha a borju ára növekedett.

Napszámos, zsellér, megbízhatóság, hűség hol van!? Az ingyen kapott munkásigazolvánnyal elvitte a zóna-tarifa. Félhetünk, hogy a kiscgazdák is mindnyájan utána szesznek, mert immár többnek gyermeke a munkakedv hiánya, világot, várost látási vágya miatt fiatal könnyelmű ésszel szüleiket a kiscgazdaságok terhes munkájába itt hagyták s ha már egyszer elkapott, mint a csökönnyös paripa, nem jön a nap heve és esős, sáros mezőmunka folytatására. Hiszen több apa fia várva-várja, hogy besorozzák katonának, hogy szabaduljon a falusi életben folytatott gazdálkodástól, s vagy csendőr, vagy pénzügyőr, vagy vasutas, vagy hivataloszolgaságban keresi könnyebb életét.

Már most ezek után kérdezem, mit tegyen az a székely gazda, kinek nincsenek jóra való gyermekei, kik segédkezzenek a földmivelés gazdálkodásában, ha maga már idős, cselédet, napszámost pedig nem kaphat?

Haszonbérbe adja birtokát? De ha nincs kinek! Felébe mivelesbe kiveszik; feletermésért megmivelik rosszul addig, míg a termő talaj ki nem merült, de fele adóját és közterhét nem viselik. S ha a talaj kimerült, azaz nem terem, tovább nem miveli, nem trágyázza, mert kap az árva és özvegyekéből két rész termést is.

A közbirtokossági ügyek zavarban, határvillongások már-már napirenden vannak. Benne van a nép vérében a perlekedés, az irigység és boszu természete. Ha valakinek igyekezete után több élhetősége van, irigylik, bosszulják, pereskednek, segítik az ügyvédek palotáit építeni stb. Ez a sorsa a székely kiscgazdáknak, amelybe beleütött a fillokszera és aranka, mint a szőlő- és lóherékbe s ma már ezen sorsot megakadályozni egyhamar nem lehet.

Vidéki tagosított birtokban gazdálkodó barátaimtól hallottam, akik határozottan állítják, hogy ha még nem lett volna birtokuk tagosítva, megbuktak volna s azt állítják, hogy míg szétszórórt birtokban gazdálkodtak, birtokaiknak rabjai voltak, most már urai. Magam is, mint szava-hihető embereknek hitelt adok, mert azt hiszem, hogy ha nincs kivel gazdaságot folytatni s bármilyen silány birtok is jut tagjában, értékesítheti borju, csikó,

tehén és juh legelőnek csekély költséggel. S ha több gazda egymás mellett egyezik, még kevesebb a pásztorbér. Ott trágyáz az állat, hizlalja a talajt s költség nélkül az állatokban is megvan a jövedelem. Gabonát egyedül is a maga részére a jobb helyen termelhet. Meg van mentve minden közös kellemetlen üggyől, barázdapertől, prévárikációtól stb a gazda.

Sok ellensége van, úgy mondják, a tagosított birtoknak, de ezek rendesen vagy nem értik, vagy a közösségben csempészők.

Ha a tagosítás keresztülvihe-tősége kedvező nem lenne, helyesnek tartanám, hogy az ország több árvaházában elhelyezett árva fiúk vagy leányok tisztességes székely kiscgazdákhöz gazdaságban való begyakorlásra, helyes feltételek mellett helyeztetnének el. Nem pedig mind mesterségre, hisz az ipar is csak úgy jövedelmez, ha a gazdaközönsséggel kapcsolatosan, mint két kéz egymást mossa, együtt fejlődik. Ekkor talán a kiscgazdák is részben haladnának. Hiszen Magyarország földmivelő és marhatenyésztő ország s ha eddig mindig az iparosok és más állású egyének panaszoltak — most már ha későn is, ránk került a sor. Mert Nagy Imre a Budapesti Hirlap 231. számában írja: A székely kiscgazdák is úgy állanak, hogy nemsokára be állhat a sztrájk s birtokaikat parlagra hagyják.

Olyan gondolatok is vannak kiscgazdáink között, kik azon volnának — bár megváltaná az állam a földbirtokot s aztán adná ki bérbe nekik.

Bizony honatyáinknak, kiknek az ország virágzása, jóléte és a nép élhetősége kedves feladataik, arra kellene törekedniök, hogy ha már a kivándorolt magyarokat vissza nem is lehet hozni, az itthon levők maradjanak édes hazájukban!

Szerkesztő ur iránti tisztelettel

Gagyí Lajos.

„A városfalvi közbirtokosság erdeje“ c. cikkhez.

Alólirt neve a «Székely-Udvarhely» 82-ik és 84-ik számaiban fenti című közleményben és «Az erdőkirályok legelhetnek» c. vezércikkben a nagyközönség elé van állítva — majdnem illetéktelenül. Erkölcsi kötelességem rámutatni röviden arra, hogy miért is szerepel nevem olyan feltűnően és egy kissé gunyorosan az előbbi cikkben kivált, a hol közprédára

van még porom is állítva az utókor elé, mely áldani fog — ha jól sejtem — engem, hogy én nyitottam fel a pálinkás butykós ajtókat.

De kezdjem előlről. — A községben 1905 évig községi pótdót nem ismertek. Ekkor jött be az — ez idő szerint — először. Én is és még egy néhány ember meg lettünk azzal róva. Én II. oszt. kereseti adó után fizettem 70 százalékos pótdót. Ilyen adó alá a községben az illetékes adókövető hatóság vagy bizottság csak három egyént talált, holott a mint értesültem több volt, sőt a bizottságban levő községi bírót is találta volna, de kimaradt. Hogy ilyesmire hogy lehetséges, azzal nem foglalkozom, az nem is az én dolgom. Csak egyet tudok és ez az, hogy az ilyen nem szabályos, nem helyes eljárás sem a közbiztonságra, sem a közmegegyezésre nem célravezető és az ilyen szabados eljárással megingatódik a közhivatalokba helyezett általános bizalom, hátráltatják a székelyi mentési ügy, elősegítetik a kivándorlás, a széttagolás és még más ezer baj.

Nem volnék lelkiismeretemmel kibékülve, ha ilyen igazságtalan eljárás ellen szavam fel nem emelém. Megfelelőbbet ügyem, miután a községi képviselőtestület elutasított — a vármegyei közig. bizottsághoz. — Felelőbeadásra arra hivatkoztam, hogy az 1606—1890 sz. földmivelésügyi m. kir. miniszteri irata szerint az u. n. Kénosi-féle birtok jövevénye a községi terhek fedezésére fordítandó s 14 éven keresztül arra is volt fordítva s így kérem, miszerint az én pótdóm is fizetessék ebből, továbbá kértem, miszerint mondják meg nekem, hogy miképpen lehetséges az, hogy 1—2 fizet és más nem?!

Ezzel az én ügyemmel nem kapcsolatosan és ezt megelőzőleg több városfalvi birtokos adott be kérést a közig. bizottsághoz a közbirtokossági vagyon széttagolása ellen s mivel az én felelőbeadásom is ezzel egyidőben tárgyaltatott s az enyém is hasonlíthatott ehez, így történetes aztán, hogy a «Székely-Udvarhely» 82. és 84-ik számában az én nevem is szerepel. — Nem akartam a dologhoz szólani, mert ha én mint pap szólok, úgy is baj, ha nem szólok, úgy is baj, de megbocsát nekem a nagy közönség, ha egy közbejött esemény erre készít engem. Ugyanis egy közelebb tartott városfalvi birtokossági gyűlésen a községi bírót azt mondta, hogy én bepanaszoltam az előjáróságot, mivel a 16 éves fiukat és leányokat nem vették fel mind adó alá s most az én panaszomra már mindenkit fel kell venni s a falu közsönje a papnak a 3—4 száz koronával több adót. Ez a nyilvános kijelentés, mely az emberek megfélemlítésére, a hívek elidegenítésére s az adókövető bizottság ügyeinek, dolgainak fedezésére látszik lenni s mely mindenkinek felett a közzé előhaladásának megakadályozására van irányulva és a körjegyzőnek azon kijelentései, mellyel engem községemben az emberek előtt lehetetlenné kíván tenni, kapcsolatban a bírót ilyen nemű kijelentésével kellett, hogy kényszerítsenek védelmemre, mely minden ember joga és kötelessége, továbbá az ügy bár kis vonásokban való megvilágítására.

Hogy Kis Jenő barátom rosszul volt s van a városfalvi közbirtokosság dolgairól felvilágosítva, hogy a «tisztá valóságot» ennek folytán nem tisztán adta a nagyközönség elé, az napnál világosabb, a mint az alábbi okmány igazolja. Ugyanis Kis Jenő ezt írja: «Mindenek előtt kijelentem, hogy téves a lapban közölt azon állítás, hogy Kénosi Béla városfalvi birtokát Jakab Gyula akkori oklándi főszolgabíró megvásárolta stb. valamint téves az, hogy az u. n. 103-ak az egyetemes közbirtokosságot kijáratották volna.» Ez a két állítás nem téves, ezt egy

örökös csereszerződés, a j. könyvek és a gyakorlat igazolják. De hadd álljon itt az okmány, hadd lássa a közig. bizottság, a székelyföldi miniszteri kirendeltség, az igazságügy-miniszteriumban szervezett szakosztály, mely az ilyen zavaros ügyek tisztázására van alkotva, hadd lássa a földmivelésügyi miniszterium, hogy ren leletének, engedélyének megfelelőleg kívánt eljárni a városfalvi közbirtokosság, midőn erdő eladásra engedélyt adott s minden bizonnyal nem rajta mult, hogy most 40—50 ezer koronát érő közbirtokossági vagyonát tán némelyek örömeire, de a késő kor gyermekei kárára föl akarják osztani, kitagadván belőle sok jogos érdek. — Az örökös szerződés így hangzik:

Örökös Csereszerződés

kötöttet Városfalván 1890 szept. 7-én egyfelől Városfalva közbirtokossága nevében, annak alólirt megbizottjai, másfelől szentmártoni lakos és birtokos Jakab Gyula között az alábbiakban.

1. Jakab Gyula eladja, illetőleg cserébe adja Városfalva közbirtokosságának a városfalvi határon levő összes birtokát, melyet folyó év és hó elsején Székelyudvarhelyen kötött szerződés mellett Kénosi Béla urtól vásárolt és mely foglaltatik a városfalvi 2-ik, 224 és 235 tjkönyvben, minden utánjárók — városfalvi közhely illetőség és javadalmakkal együtt teljesen tehermentesen, kivéve a regalé illetményt és azon téteteket, a mik Kénosi Béla urral is ki lettek kötve.

2. Városfalva közbirtokossága — az 1 pont alatt említett birtokért cserébe adja a föméltságu m. kir. földmivelésügyi miniszteriumnak idej 1606 sz. engedélye alapján a városfalvi határ Jánosi erdőben levő — 6000 azaz hatezer szal tölgyfát azon helyen és részen, hol azt a kir. erdőhivatal kijelöli.

3. Végző határidőül jelen év dec. 1 napja tűzetik ki a végre, hogy addig köteles a birtokosság minden hatósági engedélyt kieszközölni és lehető akadályt elhárítani, hogy a csere tárgyát tényleg átadhassa, viszont Jakab Gyula is köteles a birtokon levő terület addig töröltetni.

4. Az átruházási és bélyeg illetékeket a birtokosság fizeti; az erdő kihasználására a vágás megkezdésétől két év adatik és a fa elszállítására a jelenleg használatban levő utak.

Ezen szerződés felolvastatván, helyben hagyatott és felek általi két tanu előtt aláíratott a fentirt dőben és helyen.

Péter József tanu. Máthé András tanu. Jakab Gyula, Csáka Zsigmond birt. elnök, Bedő Miklós birt. jegyző, Sándor Mózes, Pálfi Mózes, Sándor Zsigmond, Zoltán András, Sándor Lajos, Sándor Mózes, Cseke Péter, Zoltán Mózes, Csoma József, Jakab Ferenc.

Ez emberek részben elhaltak részben ma is élnek. Ez okmány alapján igenis bátran állítom, hogy Kénosi Béla birtokát Jakab Gyula megvette s azon birtokot aztán a közbirtokosság — és nem a 103 — hiány nélkül vette át.

A ki a nyilvánosság előtt valamely ügyet védelmébe vesz s valamely dolgot oly határozottan állít, az jól teszi, ha biztos helyről szerzi be adatait s biztos alapon védi az ügyet, mert a tévedés és megtévesztés felfelé is, lefelé is káros.

Gunyolni a közügy emberét közérdekből lehet, a mint teszi cikkíró, midőn sajnálja, hogy nem volt Péter Sándor a közbirtokosság vagyonában arányjogos, mert én azért sem szóval, sem írásban sohse panaszkodtam, hogy nekem nem adtak vagy nem adnak olyan vagyonból, mihez jogom nincs.

Sőt nevezett cikkíró igenis arról győződhetett meg, hogy én minden

helyzetben a közügynek s a szegénységnek voltam s vagyok híve, barátja, még akkor is — ha az sokszori kárommal is jár — a mit cselekedeteim bizonyítanak, melyeket tettem és teszek a nép érdekében, anyagi és szellemi felvirágoztatása érdekében, a mint erőmtől telik a sok akadályok, kárhovatások és nyilvános helyeken való szándékos elferditések és aknamunkák ellenére is.

Hogy történt mégis az, hogy e közvagyon a 103 nevére került és 30—40 vagy még több ember is kizárattott abból? Azt egy szigorú vizsgálat tudná csak megfejtani, úgy hiszem. De hol amaz ember, ki erre vállalkoznék? Hol van a bátorság, erély és közügyszeretet, mely megbolygatni merje az alig 15—16 éves mltilt bíró eljárást, a mely eljárás a földmivelésügyi m. kir. miniszter 1—3. 1606 sz. törvényes intézkedését teljesen figyelmen kívül hagyta! Kinek a lelkiismeretét terheli azon súlyos hiba? A kormány és a hatóságok nyiltan hangoztatják a közélet tisztaságát, a megromlott erkölcsök megjavítását, a székely nép ügyes-bajos dolgának igazságos és méltányos elintézését. Irott szó, elrepült beszéd mind az ilyen ígérgetés, biztatás, ha tán egyesek érdekei miatt nem lehet megtisztítani az életet, kijavítani a botlásokat, vagy szándékos káros cselekményeket.

(Folyt. köv.)

Péter Sándor.

KÜLÖNFÉLÉK.

A kártya

A kávéházban és a klubban
És füstös korezmák asztalán
A kártya perdül mindenütt ma
Napközben s éjszakán.

A mágus százezrekbe játszik,
A polgár elmegy ezrekig,
Munkás fölrajka hetibérért, —
De játszik mindenik.

Kártyán hajszolja a szerencsét
E városban oh, be sok,
S minő kevesen vannak itten
Az igaz dolgosok.

Szabad órán nem szórakozni
Jön össze a sok jó barát,
Ha összejönnek, nyomba kezdik
A ferblit, a baccarat.

S a hogy leülnek, a szemükben
A nyerni vágyás lángja gyul,
Rokoni érzés, szent barátság,
Vak szenvedélybe ful.

A perc elroppen, fut az óra,
Már hajnalodik odakint,
Ők forgatják a kártya lapját,
Forgatják egyre, mind.

Könnyes párnákon várja otthon
A feleség, a gyermekek
A kártyás ezt a néma hívást
Immár nem érti meg.

És mindenét kockára téve,
És elveszítve, hej, be sok,
Hajnaltájt sápadtan, letörve
Csak hazatámolyog.

S mikor aztán kijózanulva,
A zord való előtte áll,
Egy durranás, egy tompa hörgés,
És a golyó — talál.

Im, ez a vég. Apátlan árvák
És támasztalan özvegyek,
Igy pusztit lám, a kártya-kórság,
És oly sok a — beteg.

Kik rabjai e szenvedélynek,
Jól gondolják meg ezt,
És messze, messze meneküljön,
Kit e kórság kikezd.

Nincs járvány széles e viláron,
Mely ennél veszedelmesebb,
A seb, mit ejt, nem éget, ámde
Halálos ez a seb!

Fenő.

† Jung-Cseke Lajos. apát, székelyudvarhelyi nyug. plebanos, kerületi főesperes, a Ferenc József rend lovagkeresztese, folyó hó 13 án este hat óra tájban életének 62-ik és papságának 38-ik évében városunkban meghalt. Halála vármegyeszerte nagy részvétet kelt. Hiszen valláskülönbség nélkül mindenki tiszteletét bírta. Ugyiszólva a csatatéren esett el, mint a hazajáért küzdő katona. — Nyugalomba vonulása óta, alig néhány hónap telt még el s már nincs az élők között. Nyugodjék csendesen! A koporsóba tétel szertartását Sebestyén Mózes zetelaki esperes ma d. u. 3 órakor végzi és az elhalt temetése pénteken d. e. 9 órakor szent misével kapcsolatosan lesz.

— Vármegyei közgazgatási bizottsága Ugron Ákos főispán hivatalos távollétében Dr Damokos Andor alispán elnöke alatt tegnap délelőtt tartotta meg havi rendes ülését. Elnöki megnyitó rendemély benyomást keltett szavakban emlékezett meg az alispán Jung-Cseke Lajos apát, a bizottságnak nagytevékenységű tagja elhunytáról. Ennek nyomán emléket jegyzőkönyvileg megörökítették. Majd az egyes előadók havi jelentéseit vették tudomásul. Egy évre érvényes utlevelet 341 drbot adtak ki október havában. A főispán vezetésével Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél tisztelettel küldött székely reményekkel s a miniszternek azon határozott ígéretével távozott, hogy a fenyéd—zetelaka—gyergyó közutat 1—2 éven belül, a székelyudvarhely—parajdi és felsőboldogfalva—felsőrákosi utakat 1918. évben állami kezelésbe veszik át. A miniszter kiküldi egy szakbizottságot és 8—10 évre a munkaprogramot megállapítják s az évi államsegély felemelésével a szükséges költségeket engedélyezi. Dr Valentsik Ferenc tiszti-főügyész arról tett jelentést, hogy az utalpap adósságainak konvertálása ügyében a bankokkal történt tárgyalás, ezidő szerint eredményhez nem vezetett. Azonban kilátás van biztosítva arról, hogy a tavaszkor indítandó tárgyalás meghozza azt. Az árvaszék 12101 kiskoru, 157 gondnokolt és 665 ügygondnokolt vagyonát kezelte. A közegészségügy kedvezőtlenebb volt a mult havinál. Vörheny miatt a szederjesi, fiatfalvi és magyarfeleki iskolák 21 napig zárva voltak. A közkórházban 153 beteget ápoltak. A közoktatási miniszter a kőröspataki és homoród-szentmártoni községi iskolákat állami kezelésbe vette át. Kovács Sándor szentdemeteri róm. kath. tanítót december 1-től évi 620 koronával nyugdíjazta. A tanfelügyelő több iskolát meglátogatott. Egyenes adóban 146,300 K 13 f, hadmentességi díjban 1869 K 82 f, bélyeg- és jogilletékben 18,126 K 61 f, fogy. és italadóban 1588 K 75 f, dohányjövédékben 9387 K 69 fillérrel több folyt be, mint a mult év hasonló havában. Ideiglenes házadómentességet 48 esetben engedélyeztek. A vármegye területén levő kir. ügyészségi és jbirósági fogházakban 16 vizsgálati és 98 elítelt fogoly volt letartóztatva. — Az állategészségügy kedvezőbb volt a mult havinál. Erkeken azonban a takonykor miatt az egész község loállományát 60 napi zárlat aláhelyezték. — Az időjárás októberben száraz és a rendesnél melegebb volt. A török-

buza közepes, a burgonya közepes alóli, a répafélék jó hasznót adtak. A lóheremag gyengén sikerült. Holdankint alig 20—30 kgr. mag került. Az őszebóna elég szépen kelt, de az egerek egyes helyeken nagy károkat okoznak. A tanfelügyelői jelentéssel kapcsolatosan a homoródalmási iskola tuzsufolt és egészségtelen volta miatt a közoktatási miniszterhez felírnak. Több tárgy elintézése után, az ülés véget ért.

— **Cimbalom hangverseny városunkban.** Balucz Bálint székelyudvarhelyi születésű cimbalom-művész, aki Európa legnagyobb városaiban nagy sikereket ért el mindenütt hirt, nevet szerzett a székely névnek, hazaérkezett és szombaton este a Budapest-szállóban nagy cimbalomhangversenyt rendez. Műsorában a legkiválóbb zenedarabok vannak. Ajánljuk a közönség meleg pártolásába.

— **Zsák-utcában maradtunk.** A héjasfalva-székelyudvarhelyi székely vasutnak Gyergyószentmiklós felé vezető szárnyvonala kiépítését az 1895. évi VII. t. c. biztosítja. Erre vonatkozólag Ugron Ákos főispán elnöklété alatt a júniusi közgyűlésből sürgető felirat ment a kereskedelmi kormányhoz, ahonnan most 55,681. sz. alatt igen szomorú és a székelységet valóban elkedvetlenítő leirat érkezett. A kereskedelmi kormány azt mondja, hogy bár át van hatva attól a fontosságtól, melylyel ama szárnyvonal létesítése az érdekelt vidék és lakosságára bír, ezidő szerint az állam pénzügyi helyzetére való tekintetből és a halasztást nem tűrő beruházási kiadások miatt, sajnálatára, nincs abban a helyzetben, hogy a mi vasutunk költségei előirányzásának időpontjára nézve határozhatson. Hallatlan nemtörődömség! A székelység érdekeinek felületes bírálata ez a leirat. Mert mit mondott az 1895. évi VII. t. c. előadója, mivel indokolta e vasut kiépítését? „Szükséges ezen vasuti hálózat létesítése nemzeti politikai érdekből is; sürgős lévén, hogy az oly nagy jelentőségű Székelyföldet és székely népséget a modern közlekedési eszközök vaskapcsával is minél erősebben vonjuk magunkhoz, főképp az által, hogy a székelység számára könnyebbé tegyük az utat befelé, a hol keresetet, munkát még bőven találhat, a mi ezen derék népségnek reánk nézve nagy hátrányú kivándorlását megakaszthatja.“ Hát ez immár elodázható szükségét képez? Hát a székelységre nincs szükség? Azt sem lehet tudni, mikor kerül reá sor!... Szépen vagyunk. Mi csak fizessünk. De aztán hallgassunk, mert reánk sor még nem került s talán nem is kerül soha. Sümegi Vilmos és Dr. Kálai Tamás képviselő urak mit szólnak ehhez? Igazán szeretnők a véleményüket hallani, esetleg olvasni. Hiszen nekünk még a Szerényi József államtitkár ur levelében említett delizsancot sem adták még meg, holott október végére ígérték... Talán ezt is soknak tartják!?

— **Halálozás.** Walter Vilmos tekintélyes polgártársunk, a Központi szálló tulajdonosa, Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának és a városi képviselőtestületnek tagja,

életének 56 ik évében e hó 10 én elhalt városunkban. Temetése az ev. ref. egyház szertartása szerint hétfőn d. u. 3 órakor nagy részvét mellett történt meg. Halálát neje szül. Valentsik Julia és hat kiskorú gyermeke gyászolja.

— **Gazdasági Egyesületünk választmánya** havi rendes ülését Dr. Damokos alispán, egyesületi alelnök vezetésével hétfőn tartotta meg. Az 1903 ban az egyesülettől vásárolt hátrálékosok ellen a peres eljárást megindítják. A megyei utak jobb karban helyezésére vonatkozó Gazda Szövetségi köriratot tudomásul vették az alelnök megjegyzésével, hogy a miniszter utaink államosítását kilátásba helyezte. A pótlóvázások ügyében küldött földmivelési min. leiratot tudomásul vették. Megbotránkozással tárgyalták az adóhivatal fizetési meghagyását, mely szerint az egyesületre jövedelmi, illetve tőkekamat adót vetett ki, hogy egyik adósát beperelte. — Dorner Béla a szövetkezetek cégjegyzési mizeriáit tette szóvá. A Gazdasági Szövetkezet december 9-iki gyűlésére az elnök, alelnök, titkár, Ugron Zoltán, Gyarmathy Dezső és ifjabb Daniel Gábor küldettek ki. Farkaslaka községben országos juhvásár engedélyezését javasolják — Hosszabb indokolással Dorner intéző egy Székelyudvarhelyen részvénytársasági alapon, államsegéllyel felállítandó turógyár létesítését hozta javaslatba. Az eszme köztetszéssel találkozott s az akció megindítására az intézőt felkérték. Szentannai Sámuel a tenyészirány határozottsága ügyében tett indítványt, melyet a decemberi közgyűlésre halasztottak.

— **Áthelyezés** A székelyföldi kirendeltség vezetője Kovács János m. kir. tejjgazdasági üzletvezetőt, saját kérelmére Marosvásárhelyre helyezte át.

— **Ausztria a Székelyföldön.** A kedves, szövetséges szomszéd, Ausztria, tudvalevőleg ösidőktől fogva arra törekedik, hogy Magyarországot saját területébe kebelezzék s úgy ki, mint befelé saját tartományának igyekszik feltüntetni. Körülbelül ilyenformán állanak a székelyföldi vármegyék is Marostordával, illetve Marosvásárhelyvel. Minden olyan intézmény, mely a Székelyföld érdekében létesül — Marosvásárhelynek jut. Székelyudvarhely, a Székelyföld természetes és egyedül valódi központja — figyelmen kívül marad. Így járnak a többi vármegyék is. Marostorda pedig hagyja magát istápoltatni. Mindenütt megfogja az alkalmat és él vele. Ezuttal sem kíván kevesebbet, minthogy a marosvásárhely—gyergyószentmiklós állami közut Udvarhelyvármegye területén levő részét adják át a marostordavármegyei áll. építészeti hivatal kezelésébe. Kár, hogy nem kívánja vármegyénknek Marostordához való csatlósát!... Természetesen vármegyénk közigazgatási bizottsága ez ellen, mint autonóm jogunkat határozottan sértő és a modern közigazgatási kívánalmakkal ellentétben álló merénylet ellen, a kereskedelemügyi miniszteriumhoz intézett feliratban tiltakozik. Reméljük, hogy a miniszterium rövidesen lefújja ezt az akarnokságot és vármegyénk területi épségét respektálván, örök időre lehetetlenné

teszi az ilyen és hasonló prévarikációkat.

— **Pályázat gyakornokjelölti állásokra.** A m. kir. posta-távirda és távbeszélőnél kétöltendő 91 gyakornokjelölti állásra pályázat van hirdetve. Ezen állásokra az 1883. évi I. t. c. 14. § értelmében azok az ifjak pályázhatnak, akik középiskolát vagy ezzel egyenrangú más tanintézetet érettségi vizsgával sikeresen evégezték, 18 ik életévüket betöltötték és magyar állampolgárok. A sajátkezűleg írt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt folyamodványokat a már közszolgálatban állók eljáró hatóságok, a közszolgálatban nem állók pedig az illetékes főszolgabíró, vagy polgármester útján folyó évi december hó 1-ig ahhoz képest, hol a pályázók alkalmaztatást óhajtanak nyerni: a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyvárad, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári vagy zágrábi postai és távirdaigazgatóságokhoz nyújtják be. A felfogadott posta- és távirdagyakornokjelöltek fogadalmat tesznek, két (2) korona napidijban részesülnek.

— **A rom. kath. plebánia templom** belső avítása és díszítésére adakoztak (X közlemény) Dr. Macskássy Ignác 50 sz. gyűjtőívén: Dr. Macskássy Ignác, Dr. Macskássy Ignác, Duka András 10—10 K, Kovács János, Gáspár István Bucsatelep, Tassaly Tamás 5—5 K, özv. Tassaly Lajosné 4 K, Dr. Huszár Lajosné, Dr. Harson László, özv. Koréh Gergelyné, özv. Szathmáry Elekne, Kun Béla, Csató Imre, Csató Imréné 2—2 K, Székely Aurél, Spányi, Kaposztásy Imre, Losonc, Dr. Válihoza János, Zupkó Károly, Dr. Layer Antal, Magyerekné, N. N. N. N. Farkas Imre, Novotny Mariska, Lányi Imre, Folbert György 1—1 K, összesen 76 K.

— **Persian Jánosné** 15 sz. gyűjtőívén: Persian Jánosné 20 K, Sebess Jenőné 2. Zakarián Margit 6 K, összesen 26 K. — **Bálint Veronka** urhölgy 17 sz. gyűjtőívén: Gy. Fehérvárt, Budapest és Szováta fürdőn 40 adakozótól összesen 67 K 30 fill. — **Szabó Teréz** urhölgy 51 sz. gyűjtőívén: Kapteza Tamás 10 K, Borbély Ferencné Oroszhegy, Snátha János 5—5 K, Szabó Ferenc és neje 2 K, Sebestyén Mózesné, Sándor Józsefné 1—1 K, Szabó Veronka, Szabó Teréz, Szabó Perzsi, Szabó Illus 50—50 fill. összesen 26 K. — **Daróczy Ninuka** urhölgy 46 sz. gyűjtőívén: Simó Balázs 10 K, Borosnyay Istvánné Erzsébetváros, Daróczy Ninuka, Daróczy Ilona, Horváth Ákos 5—5 K, özv. Felszeghyné 2 K, Daróczy István 2 K 60 fill. N. N. 2 K, özv. Miklósy Károlyné 1 K 40 fill. összesen 38 K. — **Soó Gáspárné** 13 sz. gyűjtőívén: Albert Zsigmond Jakabfalva, N. N. Kásonfűrdő 10—10 K, Daniel Károly 7 K, Zselinczy István, Izsák Lukács, Fazakas Gáspár, Málnási Kristóf, Péterfi József, Dr. Ráczkövy S., özv. Gergely Mártonné, Beke Boldizsár, N. N. Olvashatlan, Orbay Máttyás, Gál István, Nagy J. L. Szilágyi Samu, Szigethy Józsefné 2—2 K, Dr. Balogh Vendel 1 K, összesen 67 K. — **Mihály Sándorné** 1 sz. gyűjtőívén: Koczynski Ferencné Brassó 10 K, Ferenczy Ignác Krlozsvár, Szay Antalné, Denbel Berta, özv. Lakatos Mihályné 5—5 K, Fuchs Hermánné, Belcha Maria, Dr. Kovácsy Dénes 4—4 K, Fialó, Farkas Gizella, özv. Máttyás Andrásné, Albertfy Sándorné, Csató Jánosné 2—2 K, Knancz Gyuláné, Ambrus Anna 1—1 K, özv. Soneik Ferencné 3 K, Máthé Bori 60 fill. Kovács Albertné 40 fill. összesen 58 K. 7 gyűjtőívén összege 358 K 30 fill. I—IX közlemény összege 9954 K 66 fill. összesen 10.312 K 96 fill. Fogadják a nemesszívű adakozók ez uton is hálás köszönetünket.

Székelyudvarhely, 1906. november 14.

Gróf **Mikes János Paschek Viktor**, főesperes-plebánus, bizottsági pénztárnok, bizottsági elnök.

— **Mindnyájunknak kell** néha egy erősítő-er, mert a folytonos munka fárasztó. Kitűnő erősítő szernek bizonyult a **Scott-féle Emulsió**, mely főleg csukamáj-olajból áll, csakhogy igen jó ízű és a leggyengébb gyomor is könnyen emésztheti. A **Scott-féle Emulsió** minden gyógyszerárban kapható.

— **A jóból nem árt meg a sok,** példa rá az Első Alföldi Cognagyár r. t. kecskeméti kitűnő barack cémje.

— **Tanulmány olajfestékek** az összes színárnyalatokban Betegh Pál és Tarsa könyv-, papir-, író- és rajzszerkeskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt kaphatók.

— **Cimeres névjegyek** rendes és dombornyomással, igen csinos kiállításban készülnek Betegh Pál és Tarsa könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt. Nagy választék előnyös árak, pontos kiszolgálás.

— **Országos kirakóvásárok** november hónapban a következő helységeken és napokon lesznek:

15. Egerbegy (Tordaaranyos), Magyarós, Riomfalva.
16. Resinár, Tasnád.
19. Felvinc, Gernyeszeg, Harasztkerék, Királyfalva, Magyariráta, Magyarorbó, Szászhalom, Szentágota.
20. Erzsébetváros, Körösbánya, Szamosnagygóroszló.
21. Beszterce, Csákigorbó.
22. Magyarnagyszombor.
25. Alvinc, Báffyhunad, Göröcsön, Gyalkuta, Gyergyóditró, Kutyfalva, Százkézd.
26. Bethlen
27. Kászonaliz.
29. Sz.-Oláhfalu.
30. Medgyes, Szék, Zabola.

— **Butorozott szobát** fűtéssel, takarítás- és világítással állandó bérletre keresek. Cím e lap kiadóhivatalában.

CSARNOK.

A székelyek reáltörténete 1582—1691-ig.

Írta: Connert János, ford. Balásy Dénes.

(78. folytatás.)

XVI. HADI ADÓT, TÖRÖK ADÓT FIZETNEK A SZÉKELYEK IS. 1657—1691.

Az idő követeléseire rendszeresen hatalmasabbak, mint a kiváltságok és fejedelmi írárok biztosítékai. A 17. század 50-es éveinek zür-zavargásai a székelyeket nem kimélték meg a terhektől a vesztfáli béke s a spanyol-örökösödési háború után, a mennyiben még a nemesi adómentességnek sem vala ez időtájt foganatja már. Végső szükség esetén gyakrabban kényszer-kölcsönrel próbáltak segíteni magukon, hordozni a közterüt, melynek sulya alatt maguk a legvagyonosabb nemesek szenvedtek a legtöbbet.

Ezekhez a közterhekhez hasonló jellegűek voltak azon adók, melyeket ezidőt a székelyekre rótták ki. Többnyire hadi költségek voltak azok, katonai természetű okok idézték elő s az ország köznyomorúságából származtak. Főként az 1657—1664 közti évekre estek csak tömegesen. Közteher jellegét ennek a háborus jellegű adónak kivált az bizonyítja, hogy a Székelyföldön egyetlen rend sem maradt ment attól. Időnként magok a primorok fizettek fej- vagy marhaállományuk szerinti adót, más- kor meg jobbágyaik száma szerint róttak meg, vagyis utóbbiak adójára nézve, amazok legalább is felelősséget vállaltak. Barcsai Ákos egyik nyilatkozatából egyébként emez adókra nézve a közteher jelleg kétségtelenül megállapítható. A fejedelm ugyanis kéri egy hozzá küldött székely követségtől, hogy ne vonakodjanak az 500,000 tallér fizetésében valamivel részt venni, mert ha adnak is valamit abba, ezzel ők még nem válnak adózókká, épenséggel nem adófizetők, hanem csak a kirótt bírságpénz fizetői lesznek, minthogy ez a közteher voltaképp az ország lázadásáért való büntetés pénz, sarc, vagyis Rákóczi bukásának a következménye. Egyéb-

aránt a székelyek ez időtájt az ország folyó szükségleteinek fedezéséhez semmivel sem járultak, míg a vármegyén birtokos székely nemesek és mások, mint azelőtt, most is hozzájárultak azokhoz.² Mily nyomasztók lehettek időnként e súlyos közterhek, azok az 1659-iki országgyűlés végzéséből tűnnek ki pl., a mely szerint lófők és darabontok, ha fizetni nem tudnak, jobbágyokul köthetik le magukat annak, aki megfizeti az adót helyettük, mely lekötés ideje alatt minden esztendő a jobbágnak 1 ftot számít.³ Érthető tehát, ha erélyesen tiltakoznak a székelyek az adók egy részének szabálylává lett rájuk tukmálása ellen. Ezért 1662-ben az országgyűlésen a következő megjegyzéssel iktatják a székelyek adóját törvénybe: „Mint-hogy pedig a székelyek rendkívüli szükség esetén s az ország romlott állapotjában nemesi szabadságaik megsértésével adófizetésre kényszerítettnek, annak okáért ők, mihelyt Isten az idegen népeket az országból elviszi, adóval többé meg nem terhelhetők“.⁴

Az évenkénti török portaadó egy részének vállalására sikerült 1664 után a más két nemzetnek a székelyeket is rábírn. De ők ismétlen szabadulni igyekeztek attól is. 1666-ban az országgyűlésen határozottan vonakodnak adót fizetni tovább, mert nekik hadi szolgálatot kell tenni. A más két nemzet e határozottságot azzal igyekezik megintgatni, mely szerint a hazát közösen olyan eszközökkel kell megvédelmezniök, a melyekkel Isten segítségével nyugodalma megvédhető, az pedig nem egyéb most általában, mint az adófizetés. A fejedelem válasza is vonatkozó követeléseikre elutasító vala.⁵ Udvarhely ennek dacára még 1670-ben is utasítja követjeit, hogy a székely adók levonásán, törülésen munkálkodjanak és adóemelése semmi áron belé ne menjenek,⁶ ugyszintén 1682-ben is.⁷

1664 januárban fejadót vállalnak aztán, júniusban pedig kapu adót. A következő évben általán járulékok 5000 tallérban állapítatik meg. Ezt a pauszát évenként 1686-ig fizették. 1666-ban ehhez az általánhoz 500 tallér pótdadó járult, mert az akkor megszavazott összeg nem volt elegendő. 1665-től 1670-ig az adót rendszeresen tavaszszal vetették ki; de minthogy a behajtás és beváltás nehezen ment s a portához való szállítás halogatása is az ország biztonságára nézve veszedelemmel járhatott, azért 1670 decemberben a következő évit már előre rótták ki a Székelyföldön. Az őszi országgyűlésen a következő évre való kivételnek ez a módja és megszavazása egészen 1681-ig szokásban maradt. De az ezutáni öt éven át ez a szokás többé-kevésbé érvénytelenné lön.

1687 után kezdett az évi adó ijesztő módon emelkedni. 1687 tavaszán és őszen már 23.000 ftot fizettek a székelyek és pedig 15.000 ft. portaadót és 8000 ft. kényszerkölcsön hátrálékot.

Midőn 1687 őszen Lothringen

Károly az országot megszállotta hadával, 700.000 ft. iszonytató közterhet, vagy inkább hadi sarcot rótt Erdélyre ki.⁸ Ebből 100.000 ftot a székelyek fizettek; a következő évben a kivett 600.000 ftból 120.000 ft esett rájuk;⁹ 1690-ben azonban kimerültségök tekintetbe vételével csupán évi 25.000 ftot és megfelelő mennyiségű zabot róvatott ki rájuk Lothringen. 1691-ben, a Leopoldi Diploma évében, 5000 ft. adópénzt követeltek tőlük, de azon kívül a hadsereg számára muszáj volt 23.000 ára élelmi szert szállítaniok.

(Folyt. köv.)

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujságkiadó intézete.

A praktikus orvosok

által tett kísérletek igazolják, hogy a csukamájolaj a Scott-féle Emulsió formájában sokkal hatásosabb, mint közönséges állapotában. Egy ismert klinikán folytatott kezelés bebizonyította, hogy csukamájolaj eredeti közönséges állapotában véve saját súlyának 4 szeresével emelte a szervezet zsirtartalmát, míg a Scott-féle Emulsió formájában véve, az abban tartalmzott ugyanily mennyiségű csukamájolaj súlyának 7-szeresével túlhaladta amazét. Gyermekek, sőt vélogatos kényes betegek is állandóan minden undor nélkül és anélkül, hogy a legcsekélyebb szervezet zavartól kellene tartaniok, vehetik a Scott-féle Emulsiót.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász“ védjegy.



Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr BUDAI EMIL

„Városi gyógyszerháza“ BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerházaiban.

1050—906 kj. sz.

Hirdetmény.

Hégen község „Oberwald“ nevű erdejében 50—80 holdnyi területen levő tövis kiirtási munkálat adatik ki, munkadíj holdanként megállapodás szerint.

A munkát átvenni szándékozók folyó hó 25. napjáig a községi bírónál jelentkezhetnek.

Hégen, 1906. nov. 8.

Előljáróság.

Varroda. A nagyérdemű hölgyközönség becses tudomására hozom, hogy Király-utca 5. szám alatt varrodát nyitottam. Elvállalom a mai divat szerint a legdiszesebb és a legegyszerűbb ruhák készítését. Gyász-ruhák 24 óra alatt készülnek. Kiváló tisztelettel Révész Janka, varrónő.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok hasonlatlan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben hapható.

Elsőrangú életbiztosító intézet erdélyrészi vezérügynöksége Székelyudvarhely és vidékére képviselőt keres. Csakis intelligens és jobb körökbe bevezetett egyének ajánlatai vételnek figyelembe. Szorgalmas és erélyes munkálkodással igen könnyen tekintélyes jövedelem érhető el Ajánlatok: „Életbiztosító“ Kolozsvár postarestante küldendők.

Szakvélemények az Esterházy cognacról:

A magy. kir. műegyetem borászati laboratoriuma által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

ESTERHÁZY COGNACOT

betegeinknél alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitűnő minőségűt és a francia cognacokkal vetekedőt a legjobban ajánljuk.

Dr Tauffer Vilmos egyetemi tanár.	Dr Kétly Károly egyetemi tanár.
Dr Stiller Bertalan egyetemi tanár.	Dr Angyán Béla egyetemi tanár.
Dr Réczey Imre egyetemi tanár.	Dr Poór Imre egyetemi tanár.
Dr Pertik Ottó egyetemi tanár.	Dr Báron Jónás kir. tanácsos, egy. tanár.

Az Esterházy cognac

minden előkelő fűszer- és csemegekereskedésben kapható.

Képes levelezőlapok, finom hazai levélpapírok dobozokban és doboz nélkül nagy választékban kaphatók

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyv-, zenemű- és papírkereskedésben Székelyudvarhelyt.

Névjegyek izléses kivitelben készíthetnek.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régiónak bizonyult háziszert, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közvényűnél, csúszl és meghűléseknél, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerházaiban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr Richter gyógyszerháza az „Aranyoroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

A M. KIR. SZŐLŐTELEPEKEN TERMELT

és a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam által kezelt s a m. kir. földmívelésügyi miniszter támogatásával létesített borértékesítő osztályából a

magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetk. székelyudvarhelyi fiókjánál

következő hivatalos vizsgálaton átment **BOROK** vannak nagy mennyiségben raktáron:

	Fogy. adóval együtt	Fogy. adó nélkül	
Magyarigeni rizling.	80 fillér	70 fillér	Palack borok: Zöld sylvani, Magyarigeni Som, Keesemeti Auvergnas Gris, Farcali Furmain stb. fajta kitűnő palack borok a legelőnyösebb kaphatók. — Megrendelésre bármily faj palack borok hozhatók. Vételnél hordóért literenkint 13 fillér letét adandó. — Hordók 3 hónapon belül sértetlen tiszta állapotban, a székelyudvarhelyi pincéhez szállítást levonva, a felszámított áron visszavételnek.
Mézes tehér	65 fillér	55 fillér	
Siller szekszárdi	47 fillér	37 fillér	
Fehér asztali	45 fillér	35 fillér	
Hegyaljai asztali	78 fillér	68 fillér	
Villányi vörös, 1900 évi	88 fillér	78 fillér	
Tolecsvai szamorodni 1900	155 fillér	144 fillér	

Első Budapesti Malom-építészeti és Gépgyár képviselője. **KÜHNE E.** mezőgazdasági gépgyár bizományi raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 63,

Által a legjutányosabb árak mellett ajánljuk:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.